

רְסוּמוֹת

חוקי ארץ ישראל

הצעת נוסח חדש

7 בינואר 1953

1

כ' בטבת תשי"ג

עמוד

2

מקודת הפרשנות

הספריה
משרד המשפטים

פקודת הפרשנות *

סימן א': עקרונות כלליים

פירושם
של מונחים
רווחים

1. בפקודה זו, ובכל חיקוק שהוא בר־תוקף כיום, ובכל חיקוק שינתן מכאן ואילך, יתפרש כל מונח מן המונחים שבסעיף זה כאמור בצדו:

„אדם” — לרבות חברה או התאחדות או חבר בני אדם, בין שהם מואגדים ובין שאינם מואגדים;

„אחיזה”, במקרקעים — לרבות השימוש, הדיור, החזקה בהם או ההנאה מהם שלא כעובד וכפקיד בלבד ושלא לשם השגחה, שמירה או מילוי חובה בלבד;

„אניה” או „ספינה” — כל כלי שיט המשמש להפלגה ואינו מונע במשויטים בלבד;

„בא כוח, או נציג, של היועץ המשפטי לממשלה” — פרקליט המדינה, משנהו, או סגנו, פרק־ליטי מחוז וסגניהם, פרקליטי גפה וכל מי שהיועץ המשפטי הסמיכו להיות בא כוח;

„ביטול”, של דין — לרבות ביטולו של חלק ממנו, ולרבות הוראה שעל פיה או מכוחה חדל הדין או חלק ממנו להיות בר־תוקף;

„בית” — כל בית, חלק מבית, וכל בנין או מבנה אחר, שאנוש דר בהם או אוהז בהם, בזכות עצמו או בדרך אחרת, אם ביום ואם בלילה, או שנועדו לדירה או לאחיזה כגון זו, ובין שכולם או מקצתם מעל לפני הקרקע ובין שכולם או מקצתם מתחת לפני הקרקע;

„בית משפט” — כל בית משפט מוסמך בישראל;

„בית משפט לערעורים אזרחיים” — בית המשפט העליון כשהוא יושב בדין כבית משפט לערעורים אזרחיים;

„בית משפט לערעורים פליליים” — בית המשפט העליון כשהוא יושב בדין כבית משפט לערעורים פליליים;

„בכתב” — לרבות בדפוס, בליטוגרפיה, במכונת כתיבה, בצילום ובכל דרך אחרת של הצגת מלים או ספרות או העתקתן בצורה הנראית לעין;

„דין” — לרבות כל אחד מאלה:

(1) חיקוק;

(2) אקט של הפרלמנט הבריטי או חלק ממנו, ודבר מלך במועצתו או חלק ממנו, בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה, וכפי תקפם בארץ ישראל או בישראל כיום או בעבר או בעתיד;

(3) צווים, תקנות, כללים, חוקי עזר, מנשרים, הוראות, הודעות וכל מסמך אחר, שניתנו מכוח „דין” כמשמעותו בפסקה (ב) של הגדרה זו, ואינם בגדר חיקוקים, וכפי תקפם בארץ ישראל או בישראל כיום או בעבר או בעתיד;

(4) דינים עותומניים, דינים דתיים (בין שבכתב ובין שבעל־פה), דיני המשפט המקובל ועקרוני היושר של אנגליה, כפי תקפם בארץ ישראל או בישראל כיום או בעבר או בעתיד.

„הצהרה בשבועה” — לרבות מסמך שבאו עליו הן־צדק או הצהרה מפי אדם שהותרו לו על פי דין הן־צדק או הצהרה במקום שבועה;

* ע"ר מס' 0 מיום 20.3.45, תוס' 1, עמ' 36; מס' 89 מיום 11.45, עמ' 152; מס' 5 מיום 20.1.46, עמ' 41.

„חוק“ — חוק הכנסת וכל פקודה; אולם מקום שהמלה „חוק“ באה בחיקוק שניתן לפני פרסום הנוסח החדש לפקודה זו, תהא משמעותו כמשמעות שהיתה נודעת לו אלמלא הנוסח החדש;

„חטא“ — עבירה שדינה מאסר שבעה ימים, ואם דינה קנס בלבד — קנס חמש לירות;

„חיקוק“ — כל חוק, וכל תקנה, בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה; אולם מקום שהמלה „חיקוק“ באה בפקודה או בתקנה שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו;

„חתימה“, באדם שאינו יודע לכתוב שמו — לרבות „סימן“;

„יבוא“ — הבאה או גרם הבאה לישראל, בים, ביבשה או באויר;

„ימאי“ — אדם העובד בספינה או המועסק בה בכל תפקיד שהוא, להוציא רביי-חובלים ונווטים ולהוציא חניכים הקשורים בחוזה ורשומים כדין;

„יצוא“ — הוצאה או גרם הוצאה מישראל, בים, ביבשה או באויר;

„ישראל“ — לרבות המים הטריטוריאליים של ישראל;

„כלי טיס“ — כל מכונה טסה, דאון, ספינת-אויר או כדור פורח בין תלוש ובין מחובר;

„כלי שיט“ — ספינה, אניה, סירה, סירת פריקה וכל כלי העשוי לשיט;

„מדפיס ממשלתי“ — המדפיס הממשלתי של ישראל, ולענין חיקוק או לענין מסמך של המדינה — אף כל מדפיס אחר שהממשלה הרשתה אותו, דרך כלל או במיוחד, להדפיס אותו חיקוק או מסמך; וכל חיקוק או מסמך כאמור הנחזה כאילו נדפס על ידי המדפיס הממשלתי או על ידי מדפיס אחר שהורשה לכך כאמור, יראוהו כאילו נדפס כך אם לא הוכח היפוכו;

„מודעה“ — הודעה של הממשלה, או מטעמה, שאינה בת-פעל תחיקתי ונתפרסמה ברשומות;

„מחוז“ — אחד המחוזות שמדינת ישראל מחולקת להם על ידי הממשלה לפי פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש״ח—1948¹;

„מטלטלים“ או „טובים“ — כל נכס למינהו, חוץ ממקרקעים;

„מים טריטוריאליים“ — כל חלק מן הים על חופי ישראל המצוי בתחום שלושה מילין ימיים מנקודת שפל המים שבחוף;

„מכר“ — לרבות חליפין, מיר, הצעה למכירה או הצגה למכירה;

„ממשלה“ — ממשלת ישראל;

„ממונה על המחוז“ — לרבות סגן הממונה על המחוז;

„מנדט“ — המנדט על ארץ ישראל שמועצת חבר הלאומים אישרה אותו וקבעה תנאיו ביום עשרים וארבעה ביולי 1922;

„מנשר“ או „אכרזה“ — מנשר או אכרזה שניתנו מטעם הממשלה;

„מסירת הדין“ או „נמסר דינו“ — מסירת דינו של אדם לפי כתב אישום;

„מפקד“, בכלי טיס, — מי שבידו אותה שעה השליטה על כלי הטיס או מי שעליו אותה שעה האחריות לכלי הטיס;

„מפקח כללי של המשטרה“ — לרבות סגן המפקח הכללי של המשטרה;

„מקרקעים“ — קרקע מכל סוג ומכל צורת חזקה, וכל בנין או עץ או חפץ המחובר לקרקע, וכל חלק של ים, של חוף או של נהר, וכל זכות או טובת הנאה או זכות-שימוש בקרקע או במים;

¹ ע״ר מס׳ 2 מיום י״ב באייר תש״ח (21.5.48), תוס׳ א׳, עמ׳ 1.

„נציב בתי הסוהר” — לרבות סגן נציב בתי הסוהר ;
 „נקבע” — נקבע בחוק שבו מצויה מלה זו או בתקנות שניתנו לפיו ;
 „עבור” או „הפר” — לענין דרישה או תנאי שנקבעו בחיקוק, או בכל היתר, רשיון או הרשאה
 אחרת, שניתנו לפי חיקוק — אף „חדול” במשמע ;
 „עבירה” — מעשה, נסיון או מחדל שיש עליהם עונש על פי דין ;
 „עובד ציבורי” או „רשות ציבורית” — לרבות כל עובד או רשות שהוטלו עליהם תפקידים
 בעלי אופי ציבורי, או הממלאים תפקידים כאלה, בין אם הם נתונים לפיקוחה הישיר של
 הממשלה ובין אם לאו ;
 „עוון” — עבירה שהיא חמורה מחטא וקלה מפשע ;
 „עונש”, לענין עבירה — קנס, מאסר או כל דרך ענישה אחרת ;
 „פרק” — פרק של החיקוק שבו מצויה מלה זו ; הוא הדין לגבי „חלק”, „סעיף” ו„תוספת”,
 הכל לפי הענין ; „סעיף קטן” — סעיף קטן של הסעיף בו מצויה מלה זו ;
 „פקודה” — כל פקודה שניתנה מאת הרשות המחוקקת של ארץ-ישראל, ופקודה זו בכלל,
 וכל פקודה שניתנה מאת מועצת המדינה הזמנית ; אולם מקום שהמלה „פקודה” באה
 בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת
 לה אלמלא פקודה זו ;
 „פשע” — עבירה שדינה, אף באין הוכחה על חיוב קודם בדין, מוות או מאסר שלמעלה
 משלוש שנים ;
 „צוואה” — לרבות תוספת לצוואה ;
 „צוות” —

(1) לענין כלי שיט — רב-חובל, חובל, נווט, מכונאי, מסיק, עובד הסיפון
 וכל העסוק בניווט או בהשטה של כלי שיט וכל המשרת בו ;
 (2) לענין כלי טיס — טייס, מפקד, נווט, מכונאי וכל העסוק בניווט כלי טיס
 וכל המשרת בו ;
 „קונסול” או „נציג קונסולרי” — קונסול כללי, קונסול, סגן קונסול, קונסול כללי בפועל,
 סוכן קונסולרי וכל המוסמך אותה שעה למלא תפקידו של אחד מאלה ;
 „רב-חובל” — מי שבידו אותה שעה השליטה על ספינה או על אניה או מי שאחריותו עליו
 אותה שעה, להוציא נווט ומנהל נמל ;
 „רופא ממשלתי” — רופא בשירות המדינה ;
 „רופא מוסמך” — אדם הרשום בישראל כרופא לפי הדין הנהוג אותה שעה בענין רישום
 רופאים ;
 „רחוב” או „דרך” — לרבות כביש, שדרה, סמטה, משעול לרוכבים או לרגלים, ככר, חצר,
 מגרש תמרונים, מפלש וכל מקום פתוח שהציבור משתמש בו או מרבה לבקר בו, או
 שהציבור נכנס אליו או רשאי להיכנס אליו ;
 „רישום”, לענין מסמך — רישום לפי הדין החל על רישום אותו מסמך ;
 „רשות מקומית” — עירייה, מועצה מקומית או רשות כיוצאת באלה, שנתכוננו בכוח חוק בר-
 תוקף אותה שעה, שקבע הוראות בדבר הקמת רשויות של שלטון מקומי ;
 „שבועה” ו„הישבע” — לרבות הן-צדק והצהרה מפי בן אדם שהותרו לו על פי דין הן-צדק
 או הצהרה במקום שבועה ;

„שוטר“ — כל הנמנה עם משטרת ישראל; ו„קצין משטרה גבוה“ — קצין משטרה בדרגת סגן מפקד מחוז ומעלה;

„שופט“, לענין שופטי בית המשפט העליון — אף נשיא בית המשפט העליון במשמע; ולענין שופטי בתי המשפט המחוזיים — אף הנשיאים והנשיאים התורניים במשמע;

„שופט שלום“ — מי שבידו כתב מינוי להיות שופט שלום;

„שכירות“ — לרבות שכירות משנה;

„שנה“ ו„חודש“ — לפי הלוח הגריגוריאני;

„שנת כספים“ — שנים עשר החדשים המסתיימים בשלושים ואחד במרס של כל שנה;

„תחילת תוקף“, לענין חיקוק — הזמן שבו נכנס אותו חיקוק לתקפו;

„תקנה“ — תקנה, כלל, חוק עזר, מנשר, אכרזה, צו, הוראה, הודעה או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחר-ריה, מכוח חוק, או מכוח אקט של הפרלמנט הבריטי או מכוח דבר המלך במועצה, לרבות צו, הוראה, הודעה או מסמך אחר שניתנו על יסוד תקנה, כלל או חוק עזר כאמור; אולם מקום שהמלה „תקנה“ באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא מש-מעוטה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו;

„תקנות סדרי הדין“, לענין בית משפט מסויים — כללים שנקבעו על ידי הרשות המוסמכת אותה שעה להתקין תקנות או ליתן צווים בדבר הנוהג וסדרי הדין באותו בית משפט.

מספר ומין

2. כל האמור בחיקוק בלשון יחיד, אף הרבים במשמע, וכן להיפך, וכל האמור במין זכר, אף מין נקבה במשמע; והוא כשאינן באותו חיקוק הוראה אחרת מפורשת ואין בגוף הענין, או בהקשר, דבר שאינו מתיישב לפי משמעות זו;

„או“, „אחר“, „בדרך אחרת“

3. המלים „או“, „אחר“ או „בדרך אחרת“, כשהן באות בחיקוק — להבדיל הן באות ולא להקיש, אלא אם יש בצדן המלה „דומה“ או מלה אחרת שמשמעה היקש.

עובד ציבורי שכינוהו בתואר משרתו

4. כל מקום בחיקוק המדבר בעובד ציבורי שלא בנקיבת שמו אלא בנקיבת שם משרתו, פירושו העובד הממלא אותה שעה תפקידיה של אותה משרה או מקצת תפקידיה.

חישוב הזמן

5. בחישוב הזמן על פי חיקוק ינהגו כאמור להלן, אם אין כוונה אחרת משתמעת:

(1) מקום שנקוב מספר ימים שעברו או שיעברו לאחר מעשה פלוני או לאחר מאורע פלוני — יום המעשה או יום המאורע לא יבוא במספר הימים.

(2) מקום שנקבעה תקופת ימים, לא תופסק התקופה ולא תושפע מכוח העובדה שהיום האחרון לתקופה הוא יום מנוחה או יום פגרה על פי הוראות חיקוק שהוא בר-תוקף אותה שעה, או יום שבתון של אחת העדות.

מקום שלא נקבע זמן

6. חיקוק המחייב לעשות מעשה ואינו קובע זמן לעשייתו, יש לעשותו בכל המהירות הראויה ולחזור ולעשותו כל אימת שחזרו הנסיבות שנקבעו לעשייתו.

מידת מרחק

7. מידת המרחק, לענין חיקוק, היא בקו ישר על פני שטח אפקי, אם אין כוונה אחרת משתמעת.

מספר השורה במספר חוק

8. מקום שמובא בחיקוק מספרה של שורה בסעיף פלוני או בחיקוק פלוני, פירושו — מספרה של השורה בטופס הרשמי של אותו חיקוק, והוא הטופס שהיה הנדפס לאחרונה בשעה שניתן החיקוק המביא את המספר.

9. (א) מלים וניבים שהוגדרו בחיקוק, ופקודה זו בכלל, משמעותם כהגדרתם כל עוד אין בגוף הענין, או בהקשר, דבר הסותר אותה משמעות או שאינו מתיישב לפיה; וכל שינויי צורה דקדוקיים שלהם וכל ניב כיוצא בהם יתפרשו על דרך זו.

(ב) ניב שהוגדר בחוק והובא בתקנות שהותקנו לפי אותו חוק, משמעותו בתקנות כמשמעותו בחוק; והוא, כשאין בגוף הענין, או בהקשר, דבר הסותר אותה משמעות או שאינו מתיישב לפיה.

סימן ב' : שמם ותחילת תקפם של חיקוקים

10. מקום שתקפו של חיקוק או של חלק ממנו הוא מיום פלוני, תהא תחילת תקפו מיד לאחר שיצא היום הקודם לאותו יום.

11. כל מקום בחיקוק המוזכר, קטע של חיקוק אחר, כשהוא מביא או מתאר את המלים או הסעיפים או שאר סימנים הפותחים והסוגרים אותו קטע — הפותחים והסוגרים בכלל והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

סימן ג' : ביטולים

12. בוטל חיקוק שהוא גופו מבטל דין שקדם לו, אין ביטול אחרון מחיה את הדין שבוטל ראשון, אלא אם יש בביטול האחרון מלים המחיות אותו דין.

13. חיקוק שביטל דין קודם וקבע תמורו הוראות אחרות, הדין שבוטל יעמוד בתקפו עד תחילת תקפן של ההוראות שבאו תמורו; והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

14. (א) חיקוק שביטל הוראה של דין קודם וחזר וחוקק אותה הוראה, בשינויים או בלי שינויים, כל מקום באחד החיקוקים המוזכר את ההוראה שבוטלה יתפרש כמוזכר את ההוראה שחזרו וחוקקה כאמור; והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

(ב) חיקוק המבטל דין אין כוחו יפה —

(1) להחיות שום דבר שלא היה לו תוקף או קיום בשעה שניתן תוקף לביטול;

(2) להשפיע על פעולה קודמת של הדין המבוטל, או על דבר שנעשה כשורה או על תוצאה שנגרמה כשורה על פי אותו דין;

(3) להשפיע על זכות או על זכות-יתר שנרכשה על פי הדין המבוטל, או על התחייבות או על אחריות שחלו על פיו;

(4) להשפיע על עונש, על חילוט או על ענישה אחרת הצפויים בשל עבירה שנעברה על הדין המבוטל;

(5) להשפיע על חקירה, על הליך משפטי או על תרופה משפטית בענין זכות, זכות-יתר, התחייבות, אחריות, עונש, חילוט או ענישה אחרת כאמור; ומותר לפתוח בחקירה או בהליך או בתרופה, או להמשיך בהם, או לבצע אותם, ומותר להטיל עונש או חילוט או ענישה אחרת כאילו לא ניתן החיקוק המבטל;

והכל, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

15. מיום תחילת תקפה של פקודה זו ואילך יהא נקוט כלל זה: מקום שחוק מבטל חוק קודם וקובע תמורו הוראות אחרות, כל תקנות שניתנו ומינויים, שנתמנו בכוחו של החוק המבוטל, והיה להם תוקף בשעת הביטול, יעמדו בתקפם, במידה שאינם סותרים את הוראות

הרע
לתחילת תקפו
של חיקוק

הפוח והסוגר
בכלל המובא

ביטולו של
חיקוק אינו
מחיה דין
שבוטל בו
ביטול ותמורו

פעלו של
ביטול

כוחו של
ביטול חוק
לגבי תקנות
ומינויים

החוק המבטל ובמידה שאין כוונה אחרת משתמעת, עד שיבוטלו או עד שיוחלפו בתקנות שניתנו ובמינויים שנתמנו לפי החוק המבטל.

סימן ד' : תקנות

16. מקום שחוק מעניק לרשות את הסמכות להתקין תקנות, תהא התקנתן וכוח פעולתן של תקנות אלו כאמור להלן, אם אין כוונה אחרת משתמעת —

(1) הרשות שהתקינה את התקנה רשאית תמיד לתקנה, לשנותה, להתלותה או לבטלה בדרך שהתקינה ;

(2) מותר לקבוע בתקנות, כי כל העובר על הוראה מהוראותיהן, יהא צפוי לקנס שנקבע בתקנות או לתקופת מאסר שנקבעה בהן או לשניהם כאחד, ובלבד שהקנס לא יעלה על חמישים לירות ותקופת המאסר על ששה חדשים ; והוא כשאין בחוק הוראה אחרת ;

(3) היתה הסמכות נתונה להתקין תקנות גם למטרה כללית גם למטרות מיוחדות הנגזרות עמה, אין פירוט המטרות המיוחדות בא לגרוע מכללותה של הסמכות הנתונה לגבי המטרה הכללית ;

(4) אין להתקין תקנה שאינה מתיישבת לפי הוראות חוק ;

(5) כל מקום בתקנות שנאמר בו „החוק“ או „הפקודה“ יש לקראו ולפרשו כמתכוון לחוק או לפקודה שהעניקו את הסמכות להתקין אותן תקנות.

17. תקנות בנות־פעל תחיקתי יפורסמו ברשומות, ותחילת תקפן ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה.

תחילת תקפן של תקנות

18. תקנה שהותקנה לפי סמכות שניתנה בחוק — כל מעשה שנעשה על פי תקנה זו, או בכוחה, או אנג ביצועה, יראוהו כאילו נעשה על פי אותו חוק, או בכוחו או אנג ביצועו.

פעולה על פי תקנה כפעולה על פי החוק

סימן ה' : סמכויות

19. חיקוק שאין תחילת תקפו תכופה לנתינתו, והוא מעניק סמכות למנות מינוי או להתקין תקנות או לעשות כל דבר למען מטרת החיקוק, אפשר להשתמש באותה סמכות — אם אין כוונה אחרת משתמעת — בכל שעה לאחר נתינתו של החיקוק במידה שהדבר נראה דרוש או מועיל כדי להפעיל את החיקוק ביום תחילת תקפו ; ואולם כל מינוי וכל תקנה וכל דבר שנעשו בכוח אותה סמכות לא יהיה להם תוקף עד יום תחילת תקפו של החיקוק, אלא אם היתה כוונה אחרת משתמעת מתוך החיקוק, או אם היו המינוי, התקנה או הדבר שנעשה דרושים להפעלת החיקוק.

שימוש בסמכות בין נתינת חוק לתחילת תקפו

20. סמכות שניתנה בחיקוק, או חובה שהוטלה בו, אפשר לחזור ולהשתמש באותה סמכות, ויש לחזור ולמלא אותה חובה, מזמן לזמן, ככל שיידרש לפי הנסיבות ; והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

כל סמכות וכל חובה — להישנות מזמן לזמן ניתנו

21. סמכות שניתנה בחיקוק לנושא משרה פלוגית, באשר הוא נושא אותה משרה, וכן חובה שהוטלה בדרך זו, יהא רשאי להשתמש באותה סמכות, או חייב למלא אותה חובה, מי שהוא אותה שעה נושא אותה משרה או ממונה לפעול במקומו ; והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

סמכות לנושא משרה מסויימת

המוסמך למנות
מוסמך לבטא
מינוי

22. הרשות שהוסמכה על פי חיקוק למנות מינוי, היא מוסמכת גם להעביר או להפסיק מתפקידו כל אדם שנתמנה אגב שימוש בסמכות זו, ומוסמכת לשוב ולמנותו או להחזירו לתפקידו; והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

סמכות למנות
מלא מקום
זמני

23. סמכות שניתנה על פי חיקוק לעובד ציבורי, או חובה שהוטלה עליו כאמור, ונתפנתה משרתו של אותו עובד מכל סיבה שהיא, או שנבצר ממנו תקופה מסוימת להשתמש בסמכותו או למלא חובתו משום שהוא נעדר או נטול-כושר מחמת מחלה או מחמת סיבה אחרת, רשאית הממשלה להורות, כי אדם פלוני או נושא משרה פלונית יוסמך בסמכות האמורה או תוטל עליו החובה האמורה; ומשניתנה הוראה זו, יהיו אותו אדם, או נושא אותה משרה, מוסמך באותה סמכות, או חייב באותה חובה, כל אותה תקופה, לפי כל תנאי או סייג שתורה עליהם הממשלה.

סמכות למנות
יושב ראש

24. הממשלה או עובד ציבורי, או גוף ציבורי, שניתנה להם על פי חיקוק הסמכות למנות מועצה, בית דין, ועדה, ועד וכל גוף כיוצא באלה (להלן — גוף ממונה), רשאי מקבל הסמכות כאמור למנות יושב ראש לאותו גוף ממונה; והוא, כשאין הוראה אחרת בענין זה.

סמכות למנות
בנקיבת
שם המשרה

25. הממשלה, עובד ציבורי או גוף ציבורי שניתנה להם על פי חיקוק הסמכות למנות אדם לגוף ממונה, או להסמיך אדם, או להטיל עליו חובה, רשאים הם לעשות כל אלה הן בנקיבת שמו של אדם והן בנקיבת שם משרתו; ומשעשו כך, יהא אותו אדם, או הנושא אותה שעה אותה משרה, ממונה או מוסמך או מחוייב, כאמור, הכל לפי הענין.

פירושו ש
מתו סמכות

26. אדם שניתנה לו על פי חיקוק, הסמכות לעשות דבר, או לכפות עשייתו, נתונות לו ממילא כל הסמכויות הדרושות, במידה המתקבלת על הדעת, כדי לאפשר לו את העשיה או את כפיית העשיה.

סמכות הממשלה
למלא ידיו אדם

27. הממשלה, שניתנה לה בחיקוק הכוח להשתמש בסמכות או למלא חובה, רשאית — אם אין בחוק הוראה מפורשת האוסרת על כך — למלא ידיו של אדם פלוני, או של הנושא אותה שעה משרה פלונית, להשתמש באותה סמכות, או למלא אותה חובה מטעמה, לפי כל תנאי או סייג שתורה עליהם; ומשעשתה כך, או מן היום שקבעה לכך, יהיה האדם שמילאו ידיו כאמור מוסמך באותה סמכות או חייב באותה חובה, כאמור; אלא ששום דבר שנאמר כאן אינו בא להתיר לממשלה למלא ידיו אדם להתקין תקנות בנות-פעל תחיקתי על יסוד הסמכות שניתנה לה בחיקוק להתקין תקנות כאלה.

סימן ו': עבירות וענשים

עונש שנקבע
בחיקוק משמעו
העונש
המכסימלי

28. מקום שחיקוק קובע עונש בעד עבירה על אותו חיקוק — פירושו של דבר, כי אפשר להעניש על עבירה זו, לאחר הרשעה, בכל עונש שאינו עולה על הקבוע באותו חיקוק, אם אין בחיקוק הוראה אחרת בענין זה; אין הוראת סעיף זה חלה על קנס שנאמר בו שיש לגבותו דרך תובענה אזרחית.

אגרה, קנס
וחילום

29. (א) מקום שחיקוק מחייב אדם בתשלום היטל או אגרה בעד דבר שנעשה או מסמך שניתן בידי עובד ציבורי או רשות ציבורית או בעד חתימת יד או חתימת-חותם שניתנה מאתם, וכן מקום שבית משפט או רשות אחרת שהוסמכה כשורה לפי דין פסקו לחייב פלוני בתשלום סכום כסף או לחלט סכום כסף — ישולמו הכספים לאוצר המדינה; והוא, כשאין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת; ואם נאמר בחיקוק, שהיטל או אגרה כאלה, או שעמלה בעד קבלת כסף, או בעד שימת יד עליו, או בעד מימושו או בעד הטיפול בו בכל דרך אחרת, ישולמו לעובד ציבורי או לרשות ציבורית, יהיו אותו עובד או אותה רשות, לאחר

שקיבלו את הכספים, חייבים — אם אין הוראה אחרת מפורשת בחיקוק או משתמעת מן ההקשר — לשלם אותם לאוצר המדינה או ליתן עליהם חשבון לממשלה.

(ב) בית משפט, או רשות אחרת מוסמכת כשורה לפי דין, שפסקו, על פי חיקוק, לחלט דבר פלוני (בין שיש בו רוח חיים ובין שאין בו) — יחולט לאוצר המדינה, אם אין הוראה אחרת מפורשת בחיקוק או משתמעת מן ההקשר, או אם לא פורש בדין שהדבר יחולט לאדם פלוני; ואם ציוותה רשות מוסמכת למכור את הדבר, תהא הכנסתו הנקייה משתלמת לאוצר המדינה, אם אין הוראה אחרת מפורשת בחיקוק או משתמעת מן ההקשר.

(ג) שום דבר האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכוחה של הוראה בחיקוק, המזכה אדם לקבל כל חלק מקנס או מחילוט או מפדיונו של חילוט או המתירה לרשות ליתן לאדם חלק כאמור.

30. עונש האמור בחיקוק אינו פוטר אדם מאחריות לתשלומי נזק לאדם שנפגע, אלא אם יש הוראה אחרת מפורשת בענין זה.

31. עשייה או חדלה שהן עבירה לפי שני חיקוקים או יותר, או שהן עבירה לפי חיקוק ולפי דין אחר, יכול העבריין — אם אין כוונה אחרת משתמעת — להיות נאשם ונענש לפי כל אחד מן החיקוקים או הדינים האמורים, אך אין להענישו פעמיים על אותה עבירה.

סימן ז': הוראות שונות

32. מקום שיש סתירה בין הנוסח העברי של חיקוק, מודעה, מנשר או אכרזה ובין נוסחם הלוועזי — הנוסח העברי יכריע; ואולם מקום שיש סתירה בין הנוסח האנגלי ובין נוסח אחר של כל חיקוק שניתן לפני הקמת המדינה ולא הוצא בנוסח חדש, לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948 — הנוסח האנגלי יכריע.

33. כל דין הוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, אם אין הוראה אחרת מפורשת בשום דין.

34. טופס של רשומות ישמש, בכל בית משפט ולכל ענין, ראייה לכאורה על נתינתם כדין ועל תכנם של מינוי, מנשר, אכרזה או מודעה שנתפרסמו בו, והוא הדין בטופס של מנשר, אכרזה או מודעה שנדרס על ידי המדפיס הממשלתי; אין הוראת סעיף זה גורעת מהוראות סעיף 33.

35. מקום שניתנה לממשלה הסמכות להתקין תקנות, או לאשרן או להסכים להתקנתן, תהא הודעה בחתימתו של מזכיר הממשלה על התקנות, או על אישורן או על ההסכמה להתקנתן, הכל לפי הענין, מספקת להן, אם אין הוראה אחרת מפורשת באותו ענין.

36. מקום שחיקוק מחייב או מתיר להמציא מסמך בדואר, בין שנאמר בו "המצא" "נתון" או "שלוח" ובין שנאמר בו כל ביטוי אחר, תהא ההמצאה נחשבת כמבוצעת, אם נמסר לדואר מכתב המכיל את המסמך וכתובת המכתב היתה כשורה ודמי המשלוח משולמים מראש; כשעת המצאה יראו את השעה שבה צריך היה המכתב להגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, כל עוד לא הוכח שלא הגיע כך.

37. כל דבר שעשייתו מוטלת על מספר בני אדם שהם יותר משנים — עשייתו כשרה אם נעשה בידי רובם; והוא, כשאין הוראה אחרת מפורשת בחיקוק.

¹ ספר החוקים 105 מיום כ"ט באב תשי"ב (20.8.52), עמ' 279.

אין עונש מוציא
תובענה אזרחית

עבירה לפי
כמה דינים

הנוסח המכריע

הריון הוא מן
המפורסמות

רשומות ראייה
לכאורה

הודעה
על מסמך
של הממשלה

המצאה בדואר

הולכים
אחר הרוב

38. חיקוק המחולק לחלקים, לפרקים, לכותרות או לכל שיטת חלוקה אחרת — עצם החלוקה ופרטיה, אף אם לא נזכרו במפורש בחיקוק גופו, יראו אותם, בכל בית משפט ולכל ענין, כמפורסמות.	חלוקת חיקוק לחטיבות
39. טופס שנקבע בחיקוק — סטיה קלה הימנו, שאין בה כדי לפגוע בעיקר-או להטעות, אינה פוסלת את הטופס.	סטיה מטופס
40. חיקוק המתקן חיקוק ארח יתפרש כאחד עם החיקוק המתוקן, ככל שהדבר מתיישב לפי כתבו של החיקוק המתקן ובאין כוונה אחרת משתמעת; בחיקוק המתקן אפשר לקרוא לחיקוק המתוקן — החיקוק העיקרי.	חיקוק מתקן ייקרא כאחד עם החיקוק המתוקן
41. כל מקום בחיקוק המזכיר חיקוק אחר או חלק, פרק, כותרת, סעיף או חטיבה אחרת מחיקוק אחר או תוספת לו — הכוונה היא לנוסחם המתוקן הקיים אותה שעד.	חיקוק — לרבות התיקונים שהלו בו
42. אין חיקוק בא לגרוע מכל זכות שיש למדינה או לממשלה, או להטיל עליהן חובה, אלא אם נאמר בו במפורש.	זכויות המדינה שמורות
43. פקודות אלה בטלות: פקודת הפירושים ¹ .	ביטולים
פקודת הפירושים (תיקון), 1939. ²	
פקודת הפירושים (תיקון), 1943. ³	

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק ס"ט, עמ' 750.
² ע"ר מס' 21 מיום 31.5.39, תוס' 1, עמ' 28.
³ ע"ר מס' 26 מיום 10.12.43, תוס' 1, עמ' 39.

משרד המשפטים

מסמך זה הינו העתק שנסרק בשלמותו ביום ובשעה המצוינים,
בסריקה ממוחשבת מהימנה מהמסמך המצוי בתיק,
בהתאם לנוהל הבדיקות במשרד המשפטים.
על החתום

משרד המשפטים (חתימה מוסדית).